

Тъй като въ интервала (x_1, x_2) , μ_x е непрекъснатата функция, а l_x е една интегрируема и постоянно намаляваща функция, то съществува една такава средна стойност $m(x_1, x_2)$ на моментния коефициент на смъртността въ този интервал, за която

$$l_{x_1} - l_{x_2} = m(x_1, x_2) \int_{x_1}^{x_2} l_x dx$$

Отъ тука

$$m(x_1, x_2) = \frac{l_{x_1} - l_{x_2}}{\int_{x_1}^{x_2} l_x dx} \quad (9)$$

Тази средна стойност наричаме коефициентъ на смъртността за интервала (x_1, x_2) . Ако интервалът е една година, то съответният коефициентъ на смъртността се казва *централен коефициентъ на смъртността* и се означава съ m_x , т. е.

$$m_x = \frac{l_x - l_{x+1}}{\int_x^{x+1} l_x dx}$$

Можемъ да приемемъ, че презъ този интервалъ отъ една година l_x се измѣня линейно и тогава

$$\int_x^{x+1} l_x dx = \frac{l_x + l_{x+1}}{2} = l_x + \frac{1}{2} d_x$$

$$m_x = \frac{l_x - l_{x+1}}{l_x + \frac{1}{2} d_x} = \frac{d_x}{l_x + \frac{1}{2} d_x} = \frac{d_x}{l_x - \frac{1}{2} d_x} \quad (10)$$

следователно, централниятъ коефициентъ на смъртността дава вѣроятността за умирање на едно лице на възраст $x + \frac{1}{2}$ години, въ интервала $(x, x + 1)$.

За да преминемъ отъ m_x къмъ q_x раздѣляме числителя и знаменателя на (10) съ l_x . Получаваме:

$$m_x = \frac{\frac{d_x}{l_x}}{1 - \frac{1}{2} \frac{d_x}{l_x}} = \frac{q_x}{1 - \frac{1}{2} q_x} = \frac{2 q_x}{2 - q_x}$$

отъ тукъ

$$q_x = \frac{2 m_x}{2 + m_x} \quad (11)$$

3. Брой на живущитѣ на възраст между x и $x + 1$

Броятъ на лицата, живуци въ интервала $(x, x + 1)$ е

$$L_x = \int_x^{x+1} l_x dx \quad (12)$$

Ако приемемъ, че смъртността презъ течение на годината е равномерна, т. е. че l_x се мѣни линейно, то съ известно прибли-

жение можемъ да вземемъ, вмѣсто промѣнливата l_x — средната аритметична на нейнитѣ крайни стойности или

$$L_x = \int_x^{x+1} l_x dx = \frac{l_x + l_{x+1}}{2} = l_x + \frac{1}{2} d_x = l_x - \frac{d_x}{2} \quad (13)$$

което дава броя на лицата, живуци въ средата на интервала $(x, x + 1)$ т. е. въ $x + \frac{1}{2}$.

Но смъртността въ началнитѣ и крайни години на живота не е равномерна. Въ първитѣ години тя бързо се намалява, а въ крайнитѣ години — бързо се увеличава. Тогава при една низходяща тенденция на смъртността, презъ първата половина на годината ще умиратъ повече лица, отколкото презъ втората половина, а при възходяща тенденция ще бжде обратното.

За да получимъ единъ по-точенъ и по-добре отговарящъ на действителността изразъ за L_x , ще си послужимъ за изчисление на L_x съ метода, употребенъ при конструирането на германската таблица на смъртността.

Нека $d_{x-1} = a$, $d_x = b$, $d_{x+1} = c$ сж броятъ на умрѣлитѣ лица презъ три последователни години. Взетитѣ отъ таблицата общи групи на умрѣлитѣ a, b и c раздѣляме на елементарни групи $\alpha_1, \alpha_2, \beta_1, \beta_2, \gamma_1, \gamma_2$, които като опредѣлимъ ще имаме:

$$L_x = l_x - \beta_1$$

Приемаме, че шестѣхъ елементарни групи на умрѣлитѣ образуватъ аритметиченъ редъ отъ втори порядъкъ. Тогава, за да ги опредѣлимъ, образуваме уравненията:

$$\begin{aligned} \alpha_1 + \alpha_2 &= a \\ \beta_1 + \beta_2 &= b \\ \gamma_1 + \gamma_2 &= c \\ \alpha_1 - 3\alpha_2 + 3\beta_1 - \beta_2 &= 0 \\ \alpha_2 - 3\beta_1 + 3\beta_2 - \gamma_1 &= 0 \\ \beta_1 - 3\beta_2 + 3\gamma_1 - \gamma_2 &= 0 \end{aligned}$$

Детерминантата отъ коефициентитѣ предъ неизвестнитѣ е:

$$\begin{vmatrix} 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 1 \\ 1 & -3 & 3 & -1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -3 & 3 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & -3 & 3 & -1 \end{vmatrix} = -64$$

За да опредѣлимъ β_1 , което ни трѣбва изчисляваме детерминантата:

$$\begin{vmatrix} 1 & 1 & a & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & b & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & c & 0 & 1 & 1 \\ 1 & -3 & 0 & -1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 3 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & -3 & 3 & -1 \end{vmatrix} = -4(8b + a - c)$$